

Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Kazernestraat 52
2514 CV DEN HAAG

Directoraat-generaal Agro
Directie Plantaardige Agroketens
en Voedselkwaliteit

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/lvvn

Datum 15 mei 2026
Betreft Beantwoording vragen over de negatieve beslissing op het Nederlandse
derogatieverzoek Nitraatrichtlijn

Ons kenmerk
DGA-PAV / 106350881

Uw kenmerk
180513

Geachte Voorzitter,

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen van de leden van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) over de negatieve beslissing op het Nederlandse derogatieverzoek Nitraatrichtlijn (180513, ingezonden 7 april 2026).

Jaimi van Essen
Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

180513

(GL/PvdA)

1

(t.a.v. einde derogatie) Kunt u een reflectie sturen op de strategische keuzes in de kabinetsinzet van de afgelopen jaren. Welke lessen heeft u geleerd en wat wilt u anders gaan doen dan in het verleden?

Antwoord

Uit de reactie van de Europese Commissie is duidelijk dat Nederland niet voldoet aan de voorwaarden voor een nieuwe mestderogatie, ook omdat Nederland nog een grote opgave heeft ten aanzien van de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit. Hieruit wordt duidelijk dat Nederland allereerst moet laten zien dat er stappen worden gezet om de waterkwaliteit te verbeteren. Dit betekent dat ik, in tegenstelling tot mijn ambtsvoorganger, mij niet langer inzet voor een nieuwe mestderogatie. Ik hecht er immers ook waarde aan om agrariërs langjarige duidelijkheid te kunnen geven.

(SP)

2

Deze leden vragen u kritisch naar uw eigen beleid te kijken, aangezien de grootschalige stikstofvervuiling van de bodem en oppervlaktewater reden was voor de Europese Commissie om het verzoek af te wijzen. Welke reactie had u van de Europese Commissie verwacht? Op basis van welke brieven, documenten of uitspraken van de Europese Commissie werd verwacht dat er een positieve reactie op het verzoek zou komen?

Antwoord

Er was tot aan 22 december jongstleden nog geen heldere, schriftelijke reactie van de Eurocommissaris ontvangen op het verzoek van mijn ambtsvoorganger. Mijn ambtsvoorganger heeft zich ingezet voor een mestderogatie, omdat door het vorige kabinet opties werden gezien voor het verlenen van een mestderogatie zonder dat hiermee afbreuk wordt gedaan aan de waterkwaliteit. Hierbij is telkens aangegeven dat dit geen gelopen race was. Het is met de brief van Eurocommissaris Roswall van 22 december 2025 duidelijk dat er de komende jaren meer stappen gezet zullen moeten worden om de waterkwaliteit in Nederland te verbeteren. Dit zal het kabinet onder andere doen met het aankomende 8e actieprogramma Nitraatrichtlijn.

3

Tot slot merken deze leden op dat u in uw uitspraken over het derogatieverzoek zich richting boeren zeer hoopvol uitte. Deze leden vragen u zeer kritisch naar uw houding te kijken. Deelt u de mening van deze leden dat u boeren valse hoop heeft gegeven?

Antwoord

Bij het overeenkomen van de laatste derogatie is aangegeven dat dit de laatste derogatie voor Nederland zou zijn. Daarnaast kent Nederland nog grote uitdagingen op het vlak van stikstof en waterkwaliteit. Mijn ambtsvoorganger

heeft dan ook bij de vorige aanvraag telkens aangegeven dat een nieuwe derogatie geen gelopen race was.

(CU)

4

Eurocommissaris Roswall suggereert in haar brief (d.d. 22 december 2025) dat de beperking van de afroming van varkens- en pluimveerechten heeft bijgedragen aan de negatieve beslissing van de Europese Commissie. Kunt u reflecteren op het feit dat u nog onlangs beleid heeft ingezet dat de aanvraag van een nieuwe derogatie lijkt te hebben geschaad?

Antwoord:

Aanvullend op mijn eerdere antwoorden vind ik het belangrijk te vermelden dat er meerdere redenen zijn waarom de Eurocommissaris heeft aangegeven dat Nederland op dit moment niet in aanmerking komt voor een derogatie. Vooral de grote opgave die resteert op het gebied van stikstof en waterkwaliteit zijn voorname redenen. Ik kan niet beoordelen in hoeverre de keuze van mijn ambtsvoorganger met betrekking tot de afroming van varkens- en pluimveerechten heeft bijgedragen aan de negatieve beslissing van de Eurocommissaris.

Aan de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Directoraat-generaal Agro
Directie Plantaardige Agroketens
en Voedselkwaliteit

Auteur

[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]

TER BESLISSING

Datum aangemaakt

12 mei 2026

Kenmerk

DGA-PAV / 106349062

nota
TER BESLISSING

Beslisnota vragen over de negatieve beslissing op
het Nederlandse derogatieverzoek Nitraatrichtlijn

Kopie aan

Bijlage(n)

1

Parafenroute

[Redacted]
[Redacted] [Redacted] [Redacted]
[Redacted]
[Redacted]

Aanleiding

Op 24 maart 2026 heeft u de beantwoording op een set vragen van de Eerste Kamer verzonden, met daarin uw reactie op de vragen over de negatieve beslissing van de Europese Commissie op het door Nederland gedane verzoek tot nieuwe derogatie Nitraatrichtlijn. In deze beantwoording is herhaaldelijk aangegeven niet te kunnen ingaan op vragen betreffende de strategie, overwegingen, verwachtingen en woordkeuze van uw ambtsvoorganger. De leden van de vaste commissie voor LNV verzoeken u de gestelde vragen alsnog inhoudelijk en volledig te beantwoorden.

Geadviseerd besluit

U kunt de antwoorden op de vervolgvragen aan de Eerste Kamer verzenden.

Kernpunten

- U geeft aan dat er nog grote uitdagingen zijn ten aanzien van stikstof en waterkwaliteit;
- Derhalve, ook met het oog op langjarige zekerheid, niet in te zetten op een nieuwe derogatie;
- Daarnaast geeft u aan niet te kunnen beoordelen in hoeverre de keuze van uw ambtsvoorganger met betrekking tot de afroming van varkens- en pluimveerechten heeft bijgedragen aan de negatieve beslissing van de Eurocommissaris.